

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

augustus - oktober 2019

Luc Van Schoor - Vogelwerkgroep ARDEA

Tijdens deze 3-maandelijke periode werden in het ARDEA-werkingsgebied in totaal 2745 vogelwaarnemingen ingevoerd door 112 waarnemers.

In dit aantal zijn de waarnemingen van vogels die tijdens de trektellingen over de Schelde en/of over Burcht/Linkeroever vlogen, niet inbegrepen.

Veel dank aan de vogelliefhebbers en fotografen die ons heel wat nuttige informatie bezorgen met hun inzendingen. Op de ARDEA website kan je dagelijks ingevoerde waarnemingen steeds bekijken via www.hobokensepolder.be/vwardea/waarnemingen.htm

14de herfsttrektellingen Hobokense Polder, 1 september tot 31 oktober 2019

Gedurende deze herfsttrektellingen lag het aantal teluren, deels door afwezigheid van de tellers, deels als gevolg van minder gunstige weersomstandigheden, beduidend lager dan vorige jaren. Met 52 teluren was deze trektelling, op 1 na (2006 : 23u40) de kortste in de rij.

Met een totaal van 26914 vogels kwamen we op slechts 27% uit ten opzichte van vorige herfsttrektellingen (2018 : 94273 vogels). De verhoopte 1 miljoenste trekvogel werd daardoor niet gehaald. Bijgevolg blijven nog 7023 vogels te gaan op de volgende trektellingen in 2020.

Nieuwe dagrecords noteerden we: Gaai : 926 ex op 21 september (zie ook soortbespreking)
Merel : 14 ex op 24 oktober
Vermeldenswaard waren ook de 1103 overvliegende koperwieken op 24 oktober en de 3805 houtduiven die op 25 oktober in groepen oostwaarts trokken.

Soortenbespreking

Van 127 soorten werden waarnemingen ingevoerd, waarbij geen nieuwe op de lijst verschenen.

Hierna bespreken we een selectie van 28 soorten waarbij niet alleen zeldzame of schaarse vogels aan bod komen, maar ook bijzondere informatie over algemene soorten.

2 pleisterende of foeragerende **kleine zilverreiger** waren present in de Hobokense Polder op 19 augustus (MM), 22 en 26 september (LF).

In vergelijking met vorige najaren bleef het aantal **grote zilverreigers** beperkt tot 19 exemplaren, waarbij tijdens deze periode in de Hobokense Polder - wegens de uitgedroogde plas - geen enkele reiger werd waargenomen. Max 3 ex over Hoboken op 5 oktober (RH) en 3 ex over Frijthout/Hove op 20 oktober (SVB).

Op 3 dagen in augustus/september werden in totaal 32 overvliegende **ooievaars** waargenomen :
1 ex op 6 augustus over de Beekhoek/Hove (JD)
18 ex. vlogen richting zuid op 8 september over Moretusburg-Hoboken

Bonte vliegenvanger - Foto: Guy Borremans

en 4 ex. vlogen noordwaarts over Hobokense Polder (MM) en ook nog 9 ex overvliegend zuid op 19 september over Hoboken (JDB)

In augustus trokken enkele **zwarte ooievaars** zuidwaarts over de Hobokense Polder: 1 ex op 8 augustus (MM) en 2 juveniele vogels op 14 augustus (GB, MM).

Tijdens de periode van half augustus tot begin oktober werden in totaal 41 overvliegende **lepelaars** langs de Schelde in Hoboken waargenomen. De grootste groep van 13 exemplaren trok zuidwaarts langs de trektelpost Hobokense Polder op 22 september (LVS).

Witgatjes - Foto: Guy Borremans

We noteerden in september 3 door-trekkende **visarenden**: 1 ex op 8 september over Hobokense Polder (JDB), 1 ex op 9 september over Hobokense Polder (MM) en 1 ex over Frijthout/Hove (SVB).

Op 8 oktober vloog een **rode wouw** over Hoboken (JPo) en op 25 oktober een exemplaar over Middelheim Park/Antwerpen (JB).

De enige waargenomen **blauwe kiekendief** trok op 14 oktober over Hoboken (JPo, RH) en op 9 februari trok een niet op soortnaam gebrachte **grauwe/steppenkiekendief** door tijdens een trektelling op de Hobokense Polder. (MM)

Voor zover bekend werd een eerste broedgeval van **wespendief** in de Hobokense Polder vastgesteld (MM).

Tot 9 september werden 17 waarnemingen ingevoerd van het adulte broedkoppel en 2 juveniele vogels (MM, GB, KDM, RH, DJ, JP). Voorts werden nog solitaire wespendien gezien en gefotografeerd op 1 augustus over Uilenbos/Hove (JD) en nabij UZA/Edegem (JS). 1 ad. exemplaar in de Beekhoek/Hove (GD), 1 ex over Ringlaan/Berchem op 8 augustus (LS), 2 ex over Hove op 15 augustus (JD) en 1 ex over Hove op 20 augustus (JD).

Een juveniele **havik** vloog over de Hobokense Polder op 16 augustus (MM).

In oktober trokken min. 4 **smellekens** over onze regio: 1 wijfje op 8 oktober over Frijthout/Hove (JCe), 2 ex over Hobokense Polder op 12 oktober (LVS) en 1 man op 22 oktober over Hobokense Polder (MM, LVS).

Bij gebrek aan andere geschikte waterrijke biotopen blijft de Hobokense Polder zowat het enige gebied in onze regio waar tijdens de najaarstrek regelmatig waadvogels foerageren.

Augustus levert de meeste waarnemingen op van **oeverloper**, geregeld 1 ex. (GB, KDL, MM) witgat tot max 4 ex (PP, MM, KDL, GB, DJ, PL, LF) en **groenpootruiter** 1ex. (MM,GB,DJ).

Solitaire **houtsnippen** werden vanaf 9 oktober zowel in de Hobokense Polder (DJ) als nabij Fort VI/Wilrijk (ET) waargenomen.

Kleine bonte specht - Foto: Julien Dua

Na het broedseizoen trekken de meeste **zwartkopmeeuwen** snel weg van hun broedplaatsen naar hun overwinteringsgebieden. In het Antwerpse havengebied overwinteren een 10-tal individuen (Bram Vogels en Renaud Flamant). De waarnemingen van 2 noordwaarts vliegende adulte vogels langs de telpost Hobokense Polder op 5 oktober (LVS) en 2 adulte exemplaren die zuidwaarts vlogen op 24 oktober (LVS) betreffen mogelijk vogels op voedseltrek.

Een **middelste bonte specht** zat in gezelschap van een groepje mezen in het Schoonselhof/Antwerpen op 8 oktober (SB).

Kleine bonte specht werd van eind augustus tot begin oktober gezien of gehoord in het Uilenbos/Hove (SH, OF), in Hof ter Linden/Hove (LS), in Fort VI/Wilrijk (LP) en in Fort V/Edegem (WVA).

Op 22 oktober vlogen 2 **waterpiepers** langs de telpost Hobokense Polder en op 24 en 25 oktober telkens 1 ex (LVS).

Solitaire **paapjes** pleisterden op 8 september in de Hobokense Polder (WM), op 12 september langs de Lintsesteenweg/Hove (JD) en op 30 september op Blue Gate/Antwerpen (JPo).

Op 11 oktober vlogen 2 **beflijsters** over Frijthout/Hove (JCe), op 24 oktober 2 ex over Hobokense Polder tijdens trektelling (LVS) en op 27 oktober pleisterde een mannetje in Edegem (GP).

Een juveniele **bonte vliegenvanger** pleisterde op 29 augustus in een private tuin te Edegem (PH en MH).

Vanaf half september werd een uitzonderlijke invasie van **gaai** vastgesteld in

Beflijster - Foto: Geert Pille

Gaai - Foto: Walter De Weger

Vlaanderen en Nederland. De grootste aantallen trokken via de Scheldevallei naar Midden-Nederland met op enkele trekposten dagtotalen van 2000 of meer vogels.

Op 21 en 22 september telden we op de telpost Hobokense Polder in totaal 1404 gaaien die in losse groepen (max 80-tal vogels) in NO richting doorvlogen (LVS, MM, WDW). Vermits er tussen 9 en 21 september geen trekstelling plaats vond lag het aantal doortrekkende gaaien waarschijnlijk nog een stuk hoger.

Massale trek van gaaien, veroorzaakt door een succesvol broedseizoen en voedselgebrek, is een betrekkelijk schaars fenomeen. De vorige invasie dateert van 2010. De vogels zijn, gezien de noordelijke trekrichting en externe informatie, meestal afkomstig van Midden-Europa.

Europese kanarie werd 2 x gezien en

gehoord. 9 oktober 1 overvliegend Frijthout/Hove (JCe) en 24 oktober een mannetje overvliegend en waarschijnlijk neergestreken in Hobokense Polder (LVS).

Tussen half september en half oktober werden op volgende plaatsen een **appelvink** waargenomen:

16 september, Elsdonk/Edegem (WVA), 1 oktober Kiel/Antwerpen (JPo), 3 oktober centrum Hove (JCe), 15 oktober Schoonselhof/Antwerpen (SB) en op 24 oktober vloog een groepje van 5 ex over Umicore/Hoboken (KDK).

Het aantal waarnemingen van **kruisbek** bleef beperkt. 1 wijfje op 6 september Hobokense Polder (MM), 1 ex op 15 september Elsdonk/Edegem (WVA), 9 ex op 30 september Blue Gate Antwerpen (JPo) 1 man op 24 oktober over telpost Hobokense Polder (LVS, MM).

Niet opgenomen in de soortenbespreking wegens onduidelijke determinatie en uitblijven van een reactie na vraag voor meer informatie :

raaf, 1 ter plaatse bij de parking Olympiade/Antwerpen op 2 oktober 2019. Dit is een zeldzame soort die nog niet in de zuidrand van Antwerpen werd waargenomen.

Waarnemers:

DJ	Danny Jonckheere
ET	Elias Tibax
GD	Gerald Driessens
GB	Guy Borremans
JCe	Jan Celis
JDB	Jan De Bie
JP	Joachim Pintens
JPo	Jonas Pottier
JS	Jos Simons
JB	Jozef Bafort
JD	Julien Dua
KDL	Kathy De Lange
KDK	Kris De Keersmaecker
KDM	Kurt De Meulemeester
LP	Laura Pattyn
LF	Lersche Franck
LS	Louis Schramme
LVS	Luc Van Schoor
MM	Maarten Mortier
MH	Marc Hofman
OF	Olivier Fuchs
PH	Peter Hofman
PP	Peter Partoens
PL	Pieter Leblans
RH	Rens Hendrickx
SH	Steven Hostyn
SVB	Steven Van den Bussche
SB	Stijn Baeten
WDW	Walter De Weger
WVA	Wouter Van Assche
WM	Wim Mertens

Deze handelaars ondersteunen Natuurpunt Hobokense Polder

Hartelijk dank aan onderstaande handelaars en bedrijven voor de financiële ondersteuning die we van hen krijgen voor de verdere ontwikkeling van ons natuurgebied

Aan Tafel BVBA, Fried Denayer, Pierre Van den Eedenstraat 47, 2660 Hoboken. Tel. 03 828 53 28
 Beenhouwerij Van der Keere, Kapelstraat 39, 2660 Hoboken. Tel. 03 827 53 01
 Brood & Banket bij Marc & Evi Helsen, Krekelstraat 83, 2660 Hoboken. Tel. 03 827 47 04
 Broodjeszaak Bagatelle, Steynstraat 35, 2660 Hoboken. Tel. 03 825 47 44
 Fietsenwinkel XTR-shop, Kapelstraat 137, 2660 Hoboken. Tel. 03 827 58 47
 Tuinaanleg Huylebroeck, Jules Pauwelstraat 50/52 2660 Hoboken. Tel. 03 830 44 90
 United Caps, Plastiëken dopjes, Schroeiilaan 15, 2660 Hoboken. Tel. 03 830 40 00
 Uurwerken, Juwelen en optiek, Annik De Mey, Kioskplaats 81 2660 Hoboken. Tel. 03 830 21 12